

Kultur är inte container

Under sommaren går jag på torsdagskvällarna till Henriksberg och dansar bachata, merengue och salsa. Danserna är del av lokala danskulturer i Göteborg. De är också del av min kultur.

Zygmunt Baumann ser *entydighetens slut*. Kulturer har tidigare setts som omslutande och entydiga containrar som höll folk instängda. Varje kultur skulle verka enligt sina egna förutsättningar. Mångkulturalism blir då att olika kulturer lever sida vid sida utan att störa varandra. En annan professor i Sociologi, Ulrich Beck, avvisar kulturell relativism som ser kulturer som helheter, som gestalter eller konfigurationer. Kulturrelativism blir en maktteknik för att man inte ska blanda sig i, inte ingripa i "de andras" krig eller förtryck.

En variant av kulturrelativismen är den intellektuella uppfattningen att folk är inneslutna i sin kontext (s112). Ulrich Beck använder *universalistisk kontextualism* som ett fint uttryck för icke-inblandning. Här råder den eviga relativismens eviga (o)fred. Man vill vara ifred och lämna andra ifred. (s112-114) Gentemot universalistisk kontextualism lanserar han den kontextuella universalismen. Den utgår från att icke-inblandning är omöjlig. Det som ska diskuteras är därmed inte om utan hur vi ska blanda oss i, bli inblandade, beblanda och beblandas.

Befinner oss ej inuti kultur

Ulrich Beck ser kultur som allmänmänsklig mjukvara som breder ut sig och kombineras med andra kulturer (s93). Istället för kultur i singularis bör vi se kulturer som pluralis. Kultur är "icke-integrerad, icke-avgränsad mångfald utan enhet" (s94). Istället för att som kulturrelativisterna se en mångfald av kulturer (containrar) så är kultur mångfald. Olika "världar är potentiellt närvarande på en plats" (s104).

Ulrich Beck avvisar tesen att det sker en McDonaldisering av världen. Globaliseringen framtvingar inte en kulturell likriktning. Mångfaldigandet av kulturella symboler leder inte till global kultur utan snarare till en ökning av möjliga liv, vi får ett mångfaldigande av kombinationer (s80).

Om vi inte befinner oss inuti kulturer kan vi istället tänka oss dem som begränsningar och möjligheter som vi har mer eller mindre tillgång till. I Göteborg har vi mer tillgång till bachata och salsa än vad folk har i Guatemala City. När jag varit i Guatemala har folk mer dansat till mtv-pop, progg-rock, cumbia och punta. Men det innebär inte att vi befinner oss inuti olika kulturer bara att kulturerna inte är lika tillgängliga överallt. Kulturell globalisering kan då ses som upprepning av kulturella möjligheter och begränsningar som sker i nya lokaliteter.

Det innebär inte att kulturella resurser är lika tillgängliga för alla. Rikedom och fattigdom, makt och underordning, fortsätter att återskapa skillnader. En skillnad skulle, enligt Ulrich Beck, vara att de rika inte längre är lika beroende av de fattiga som tidigare. De fattiga behövs vare sig som reservarbetskraft eller konsument (s80-83). De fattigas rörlighet begränsas av nationella gränser i större utsträckning än de rikas rörlighet. Själv undrar jag om inte nationsgränser är det effektivaste och mest seglivade apartheidsystemet i den moderna världshistorien. Dessutom döljer metodologisk nationalism att det faktiskt är apartheid. Men nationalstatens försök att hålla de fattiga apart blir aldrig totalt. De fattiga utövar en enorm olydnad mot immigrationslagar och flyttar ibland mer än både över- och medelklass.

Per Herngren

2007-12-29, version 0.1.1

Referens

Ulrich Beck, *Vad innebär globaliseringen?*, Daidalos, 2001, första tryckning 1998, tyskt original 1997.

[Feministisk Geografi](#)

Per Herngren, [Kultur är inte en container](#), perherngren.blogspot.com, 2007.